

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 8 april 1932 kl. $\frac{1}{2}$ 12 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förvärv för Gripsholms slotts räkning av visst markområde.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 12 februari 1932 dagteknad proposition (nr 132), vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till förvärv av det från $\frac{1}{4}$ mantal Karlstorp nr 1 i Åkers socken avstyckade området Källängen (Karlstorp 1²) må ur Gripsholms slotts försäljningsmedels fond tagas i anspråk ett belopp av 1,970 kronor.

I skrivelse den 5 november 1931 har riksmarskalksämberet, efter framställning av ståthållarämbetet å Gripsholms slott, underställt Kungl. Maj:ts prövning fråga om inköp av ett inom gränserna för slottets ägor beläget markområde.

Enligt vad som framgår av handlingarna i ärendet utgör det område, varom fråga är, en till hemmanet $\frac{1}{4}$ mantal frälse Karlstorp nr 1 i Åkers socken hörande utäga, kallad Källängen, med en areal av 3.3730 hektar, därav 1.9400 hektar åker och ängsmark samt 1.4330 hektar avrösningsjord. Området, som i sin helhet är beläget inom gränserna för den kronan tillhöriga, under Gripsholms slott brukade skogen Kungshagen i Kärnbo socken, har genom en den 11 april 1931 fastställd förrättning avstyckats från nämnda hemman och i samband därmed åsatts jordregisterbeteckningen Karlstorp 1². En föregående ägare har å området låtit Åkers kommun uppbygga en stuga för ett åldrigt par, som där beretts bostad. De nuvarande markägarna hava sedermera inköpt stugan av kommunen. Förutom stugan finnas å området några uthusbyggnader, som uppbyggts av stugans innehavare. Vid verkställd värdering av lägenheten ifråga har åkerjorden upptagits till ett värde av 1,400 kronor, stugubyggnaden till 600 kronor samt å lägenheten växande skog till 200 kronor, alltså sammanlagt 2,200 kronor.

Sedan ståthållarämbetet å Gripsholms slott erbjudits att inköpa ifrågasvarande lägenhet jämte det därå uppförda boningshuset, har ämbetet, under förutsättning av Kungl. Maj:ts gillande, avslutat köpekontrakt med lägenhetens ägare, dödsboet efter framlidne hemmansägaren A. P. Fors-

berg i Karlstorp, varigenom lägenheten försäljes till Kungl. Maj:t och kronan för en köpeskillning av 1,970 kronor. Bland försäljningsvillkoren ingår, att de två åldringar, som för närvarande bo å utägan, av köparen tillförsäkras rättighet att, så länge någondera av dem lever, kvarbo å lägenheten och nyttja bostaden utan erläggande av hyra men med skyldighet för dem att själva underhålla bostaden och bekosta dess brandförsäkring; de hava däremot ingen rätt att bruka den skogbärande marken och få bruka åkerjorden endast i den mån köparen medgiver. Därest köpekontraktet icke godkännes av Kungl. Maj:t senast den 30 september 1932, förfaller detsamma.

Ståthållarämbetet har i sin framställning i ämnet till riksmarskalks-ämbetet till stöd för ett inköp av lägenheten framhållit, att ett förvärv av denna för Gripsholms slott skulle vara till fördel, enär lägenheten läge helt omsluten av slottsskogen Kungshagen och dennas ägor genom förvärvet kunde bliva mera fredade. Lägenheten bleve därjämte av värde för slottet, när slottsförvaltningen finge övertaga det å området uppförda boningshuset. Detta kunde då användas som bostad för någon skogsarbetare, varav slottet vore i behov för skogens skötsel.

Beträffande sättet för köpeskillningens gäldande har ståthållarämbetet erinrat, att sedan många år hos statskontoret finnas fonderade medel, som influtit vid försäljning från Gripsholms kungsgård av förra djurgårdsinspektorsbostället Vik nr 1 i Kärnbo socken, ävensom ifrågasatt, om icke av det sålunda fonderade kapitalet erforderligt belopp borde tagas i anspråk för bestridande av köpeskillningen för ifrågavarande lägenhet.

Riksmarskalksämbetet, som i likhet med ståthållarämbetet funnit det lämpligt och önskvärt, att lägenheten förvärvas av Gripsholms slott, har i enlighet med ståthållarämbetets förslag hemställt, att Kungl. Maj:t måtte godkänna förenämnda köpekontrakt rörande inköp av området ävensom medgiva, att för gäldande av köpeskillningen finge användas erforderligt belopp av omförmälda i statskontoret fonderade medel.

Statskontoret har den 18 november 1931 avgivit infordrat utlåtande i ärendet samt därvid meddelat, att försäljningsmedlen för bostället Vik, uppgående till 10,000 kronor, i enlighet med beslut av 1910 års riksdag och jämlikt av Kungl. Maj:t den 8 oktober 1910 meddelade föreskrifter tillsammans med vissa andra från Gripsholms slotts ägor härflytande försäljningsmedel å tillhoppa 1,166 kronor 30 öre av ämbetsverket förvaltades såsom en särskild fond, benämnd »Gripsholms slotts försäljningsmedels fond», vars avkastning tillhandahölles Gripsholms slottskassa. Enligt vad statskontoret vidare anfört, hade ämbetsverket intet att erinra mot att — därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga för inköp för Gripsholms slotts räkning av nu ifrågavarande fastighet — medel härför efter riksdagens hörande disponerades ur förenämnda fond.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

»Ett förvärv för kronans räkning av ifrågavarande, på alla sidor av Gripsholms slotts skogsmark omgivna område torde, enligt vad riksmarskalks- och ståthållarämbetena framhållit, vara ägnat att medföra fördelar, vilka väl motsvara den för området begärda köpeskillingen. Jag tillstyrker därför, att köpet kommer till stånd på de villkor, som köpekontraktet innehåller. Till gäldande av köpeskillingen, 1,970 kronor, synes lämpligen böra anlitas förenämnda fonderade försäljningsmedel, vilkas avkastning ingår till Gripsholms slottskassa. Samtycke härtill torde böra inhämtas av riksdagen.»

Utskottet, som lämnat Kungl. Maj:ts förslag utan erinran, får hemställa,

att riksdagen må medgiva, att till förvärv av det från $\frac{1}{4}$ mantal Karlstorp nr 1 i Åkers socken avstyckade området Källängen (Karlstorp 1²) må ur Gripsholms slotts försäljningsmedels fond tagas i anspråk ett belopp av 1,970 kronor.

Stockholm den 8 april 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Lindblad, Widell, Bergqvist, Nilsson* i Gränebo, *Nilsson* i Malmö, *Rosén, Johansson* i Fredrikslund, *Asplund, Ernfors, Pauli* och *Björck* samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Nilsson* i Bonarp, *Törnkvist* i Karlskrona, *Strindlund, Olsson* i Blädinge, *Holmgren, Eriksson* i Stockholm, *Olofsson* i Digernäs, *Danielsson, Jonsson* i Eskilstuna och *Järte*.